

Kronika 2023

Úvod:

Každý rok je iný – v niečom špecifický, dejú sa dobré i zlé udalosti. Striedajú sa obdobia pokojnejšie i búrlivé, dôvody na spokojnosť i na nepokoj a obavy. Aj v tomto roku to bolo tak, obavy veľakrát súviseli nielen s vyčíňaním prírody, často ich vyvolávala atmosféra neistoty v spoločnosti – vláda bola od začiatku roka v demisii, pripravovali sa predčasné voľby, zo dňa na deň zdražovali potraviny aj mnohé ďalšie tovary, hrozilo zvýšenie cien energií, elektriny aj plynu. Našťastie sa už skončila pandémia a nebolo potrebné zakrývať si dýchacie cesty rúškami ani v zdravotníckych zariadeniach a lekárňach. Hoci na vlastnú ochranu zostanú dobrou pomôckou aj v budúcnosti. Ľudí však stále deprimovala pokračujúca vojna na Ukrajine, v televíznom spravodajstve sme mali denne pred očami raketami a dronmi zničené domy, školy, nemocnice, zúfalých ľudí ukrytých v pivniciach alebo na úteku do bezpečnejších oblastí a do zahraničia. V októbri vypukla vojna aj medzi Izraelom a Palestínou, keď hnutie Hamas napadlo Izrael, teroristi vraždili a zajali rukojemníkov. Nasledovali odvetné boje zo strany Izraela a napokon vojna. Politické spory a neistota sa vo svete a žiaľ i u nás často premietali do nedostatku obyčajnej ľudskosti a dobroprajnosti. Stále častejšie sa objavujú otázky – čo prinesie budúcnosť?

Príroda, počasie:

Tento rok sa zapíše do histórie ako najteplejší v celej histórii meraní – od začiatku 19. storočia. Už január sa vyznamenal nepríjemným počasím – bez snehu, bez mrazu, bolo len daždivo a hmlisto. Teploty 5 – 10 stupňov Celzia pripomínali marcové hodnoty. Až po 20. januári konečne trocha nasnežilo a začiatkom februára sa ukázala pekná zima. U nás však bolo snehu veľmi málo a žiadne škody nespôsobil, ale na severnom Slovensku, najmä v Tatrách bola kalamita, na diaľniciach uviazli autá, ťažký sneh a silný vietor lámal stromy a cestári a elektrikári mali veľa práce. Skutočná zima sa ukázala len počas niekoľkých februárových mrazivých nocí. Od polovice februára sa znova oteplilo, cez deň bolo daždivé počasie, len mierne nočné mrazy pripomínali zimu. Marec sa však ako zvyčajne vyznamenal, v čase kvitnutia marhúľ prišli tri mrazivé noci a zničili nádejnú úrodu. Mrazy sa zopakovali ešte aj začiatkom apríla – v týždni pred Veľkou nocou. Až do konca apríla už bolo príjemné jarné počasie, teplé a daždivé, aj počas mája bol dostatok vlahy. Založili sme novú úrodu a mimoriadne skoro bolo potrebné kosiť trávu, lebo rýchle rástla. Aj kone, ktoré chovatelia majú v priestoroch bývalého JRD si už našli peknú pašu, iný dobytok už u nás v obci nie je. V polovici mája „traja zmrznutí“ – Pankrác, Servác a Bonifác našťastie neprišli, zato však pokračovali jarné dažde. V tomto roku sa doplní dlhodobu chýbajúca podzemná voda, už to bolo veľmi

potrebné. Prispeli k tomu aj výdatné „medardovské“ dažde, ktoré prišli práve včas, keď začalo byť sucho. Júl bol horúci, teploty okolo 30 stupňov Celzia, občasné lejaky situáciu veľmi nezmenili. August a september boli tiež najteplejšími mesiacmi za uplynulých 100 rokov, ešte šťastie, že nebolo príliš veľké sucho, lebo horúčavy často striedali lejaky. V októbri ešte bolo možné pozberať poslednú úrodu a pripraviť pôdu na zimu, potom znova silne napršalo. Úroda zeleniny bola v tomto roku dobrá, len rajčiny poznačila od prílišných dažďov hniloba. Horšie to bolo s ovocnými stromami – jablká, hrušky, slivky boli silne napadnuté hnilobou, len málo zostalo na odloženie na zimu a do kvasu takmer nič. Takú zlú úrodu ovocia sme ešte nikdy nemali. Aj z toho, čo ako-tak dozrievalo, veľa zničili sršne. Ovocinári uvažujú, či bude potrebné ešte oveľa viac striekať ovocné stromy proti hnilobe alebo tento rok bol len náhodne taký nepriaznivý a budúci bude lepší. Klimatickým zmenám sa však asi nevyhneme. Orechov sa urodilo dosť, boli však silne napadnuté vrtivkou. Kto chcel z nich aspoň časť uchovať a použiť, musel ich čistiť od čiernych šúp, dobre vysušiť a dúfať, že aspoň niektoré budú v poriadku. Daždivé počasie ovplyvnilo aj život včiel a možnosť znášky medu. Včelári už dlhší čas upozorňovali, že v tomto roku bude len ¼ obvyklého množstva a bude drahší. Chýbal najmä agátový a lipový med. Koniec leta sa tiež niesol v znamení dažďov a na toto ročné obdobie vysokých teplôt. Na konci roka sa však zima predsa len ukázala. Najskôr na Katarínu prišli mrazy a trocha snehu, počas decembra ešte občas nasnežilo, ale vždy len na veľmi krátky čas. Dva dni pred Vianocami krásne nasnežilo, potešili sme sa z 20 cm hrubej snehovej periny. Trvala však veľmi krátko, teplota rýchle stúpala na 5 – 8 stupňov Celzia a počas vianočných sviatkov nezostalo zo snehu nič - len blato. Taký bol aj začiatok roka 2024 – teplý a daždivý. V niektorých krajinách západnej Európy dažde spôsobili veľké záplavy. My však vďačíme zakladateľom našej obce a tiež okolitých osád za to, že vybrali bezpečné miesta na bývanie a žiadne povodne nám nehrozia.

Štatistika

Počet obyvateľov k 31. 12. 2023 bol 472.

Z toho občanov nad 15 rokov 421, detí do 15 rokov 51.

Priemerný vek obyvateľov našej obce v roku 2023 bol 47,29 roka.

Z počtu detí do 15 rokov bolo 31 dievčat a 20 chlapcov.

Mládež od 15 do 18 rokov tvorilo 7 dievčat a 4 chlapci.

Dospelých bolo 200 žien a 210 mužov – spolu 410.

Zmeny v stave obyvateľov za obdobie od 1.1. 2023 do 31.12. 2023:

Na trvalý pobyt v našej obci sa prihlásilo 5 občanov: Roháčková Petra, Stančík Richard, Stančíková Edita, Uhrová Miroslava, Zmeko Matúš.

Odhlásilo sa 6 občanov: Ferianec Rudolf, Jurík Norbert, Klimek Libor, Krč-Konečná Karin, Krč-Konečný Tomáš, Kusá Zuzana.

V tomto roku 5 občanov našej obce zomrelo, celkový úbytok je 6 občanov.

Zomreli: Anna Galandáková (nar. 1943)

Ľudmila Haruštiaková (nar. 1947)

Emília Horňačková (nar. 1928)

Anna Hučková (nar. 1940)

Marta Klimová (nar. 1949)

V tomto roku sa narodil len jeden nový občan Hrašného: Richard Stančík.

Záverečný účet obce za rok 2023:

Obec zostavila rozpočet na rok 2023 ako vyrovnaný. Bežný rozpočet bol zostavený ako prebytkový a kapitálový rozpočet ako schodkový.

Príjmy celkom: (schválený rozpočet) 506 450 Eur

Výdavky celkom: 506 450 Eur

Schválený rozpočet po poslednej zmene: 830 260 Eur

Výdavky celkom: 354 370

Rozpočtové hospodárenie obce: 475 890

Skutočné plnenie príjmov/ čerpanie výdavkov k 31.12. : 812 607,68 Eur

Výdavky celkom : 340 719,56.

Rozpočtové hospodárenie obce: 471 888,12 Eur

plnenia príjmov : 97,87 %

čerpania výdavkov: 96,15 %

Život v obci, školstvo, služby

Už od začiatku roka obecné zastupiteľstvo pripravovalo pre našu obec niekoľko náročných projektov. Prvoradý je projekt prestavby budovy obecného úradu a materskej školy. Prestavba bude obsahovať výmenu strešnej krytiny, výmenu vykurovacieho systému a prípravy teplej vody, výmenu osvetlenia, zateplenie budovy a ďalšie práce. Na tento finančne náročný projekt obec žiadala dotáciu z Enviromentálneho fondu na zníženie energetickej náročnosti budovy, keďže náklady obce na elektrickú energiu sú v súčasnosti veľmi vysoké. Obec na tento projekt získala dotáciu v plnej výške – v sume 400 000 Eur so spolufinancovaním Procurio s.r.o. Bratislava. Vo vynovených priestoroch obecného úradu bude možné znova otvoriť tiež knižnicu a pripravovať kultúrne podujatia pre obyvateľov.

Zmenil sa tiež systém vývozu TKO (tuhého komunálneho odpadu), ktorý zabezpečuje Kopaničiarska odpadová spoločnosť. Obec Hrašné skončila s touto pracovnou činnosťou, keďže naďalej nedokáže plniť zákonné podmienky na tento druh pracovnej činnosti. Kopaničiarska odpadová spoločnosť zároveň odkúpila od našej obce Kuka voz a prevzala zamestnancov.

Dôležitým projektom roka bola tiež postupná výmena verejného osvetlenia na LED osvetlenie.

Pripravuje sa tiež projekt na plynofikáciu budovy kultúrneho domu a potrebné bude vybudovať bezbariérový prístup do tejto budovy.

Ďalšie projekty, ktoré obec pripravuje: stavebnú projektovú dokumentáciu kuchyne v budove reštaurácie U Felberu a tiež projektovú dokumentáciu Komunitného centra v budove bývalého obchodu na Hodulovom Vrchu.

Potrebná je tiež prestavba vnútorných priestorov pre športovcov na futbalovom ihrisku, súčasné šatne sú už v zlom stave.

Ďalšou úlohou, ktorú obec rieši, je projekt prechodu pre chodcov s ochranným ostrovčekom v strede obce, kde chodcov často ohrozujú autá, ktoré nedodržiavajú predpísanú rýchlosť. Na tomto mieste medzi budovou obecného úradu a materskej školy a protiľahlého obchodu s potravinami je pre chodcov nebezpečné mesto na prechod cez cestu.

Opravu si vyžaduje tiež dom smútku a postupne aj zveľaďovanie okolia cintorína.

Materskú školu v našej obci navštevovalo v tomto roku do júna 15 detí, od septembra 14 detí. Vedenie MŠ sa riadi Školským vzdelávacím programom Ďateľinka. Na internetovej stránke obce sú uverejňované fotografie z podujatí a informácie o výchovno - vzdelávacom programe. Vedenie materskej školy zapája deti do všetkých kultúrnych podujatí obce, úspešne prezentujú svoje programy napríklad na

oslave 1. mája alebo na stretnutiach s dôchodcami pri príležitosti mesiaca úcty k starším.

1. apríla 2023 obec organizovala jarnú brigádu Za krajšie Hrašné, 20. októbra bola jesenná brigáda. Priestory obecného cintorína, domu smútku a okolia brigádnici pred blížiacim sa sviatkom Pamiatky zosnulých pekne vyčistili a upravili. Starosta obce sa postaral o občerstvenie a nechýbali aktuálne informácie o pripravovaných podujatiach a projektoch na skvalitnenie života v obci.

29. a 30. apríla prebiehalo tradičné podujatie Stavanie mája na Hrašnom a na Hodulovom Vrchu so sprievodným programom. V Hrašnom v parku pri kultúrnom dome to bolo veľké a úspešné podujatie, ktoré občas narušil len teplý májový dážď. Už tradične sa predstavili s pekným vystúpením deti z materskej školy, nechýbala Hrašnárska vareška – bohatá ponuka tradičných jedál, stánky s rôznymi výrobkami a po prvý raz tiež úspešná tombola. Organizátori do nej obstarali veľa cien, pre deti nechýbalo maľovanie na tvár. Redaktorka časopisu Kopaničiar – expres Elena Klimová spropagovala podujatie textom aj fotografiami.

27. októbra pri príležitosti Mesiaca úcty k starším starosta obce a sociálna komisia pozvali dôchodcov na tradičné podujatie - posedenie s kultúrnym programom a občerstvením. V programe vystúpili deti z materskej školy a pozvaný harmonikár a spevák. Užitočným bodom programu bol aj príhovor člena polície, ktorý dôchodcov upozornil na hrozbu zo strany podvodníkov, ktorí sa často snažia vylákať od starších ľudí peniaze. Starosta obce v príhovore ocenil dlhodobý prínos starších obyvateľov pri budovaní obce a informoval o pripravovaných projektoch na jej zveľadenie. Účasť bola bohatá, atmosféra príjemná, pohostenie bohaté. Dôchodcovia ocenili starostlivo pripravené podujatie, na ktorom sa veľmi dobre cítili .

O predvianočné gastronomické podujatie s dobrou atmosférou a bohatou účasťou sa 9. decembra postarala reštaurácia U Felberu – v stánkoch a veľkom vyhrievanom stane ponúkali pestrú ponuku zabíjačkových a iných špecialít a nápojov a tiež zábavný a hudobný program.

Aj v tomto roku pravidelne prichádzali do našej obce pojazdné predajne s mäsom a mäsovými výrobkami z Myjavy a tiež s hydínovým mäsom z Topoľnice. Občas ponúkali tiež oblečenie, obuv, ovocie a zeleninu a ovocné stromčeky.

Obec kladie sústavne veľký dôraz na dôsledné triedenie odpadov. Starý papier pravidelne vykupuje pojazdná výkupňa, ktorá ponúka na výmenu výrobky z papiera. Zber papiera však zaviedla aj obec, je to pre občanov výhodnejšia forma – môžu balíky papiera vyložiť pred dom na zberné miesta podobne ako plasty, nebezpečné a elektro odpady alebo železo. Na hospodárskom dvore zostal už iba kontajner na sklo.

Predajňa potravín Gevis aj v tomto roku spoľahlivo poskytovala obyvateľom základné potraviny, otváracie hodiny vyhovujú zákazníkom. Ceny tovarov sú u nás vyššie ako

v supermarketoch, tovar je však dostupný aj pre dôchodcov, ktorí nemajú možnosť nákupov vo veľkých predajniach na Myjave a Starej Turej.

Rodinná firma Herbex, ktorú v roku 1991 v našej obci založil podnikateľ Pavel Škodáček už 32 rokov vyrába široký sortiment prírodných bylenných čajov. V tomto roku predstavili nový rad čajov so značkou Regionálny produkt KOPANICE s pritažlivým dizajnom s ľudovými motívami. K novinkám tohto roka patril čaj ČAGA, obsahujúci hubu s liečivými účinkami, Bio-kurkumový čaj a iné produkty.

Obec zabezpečovala v tomto roku dve volebné podujatia: 21. januára prebiehalo celoštátne referendum, súvisiace s predčasným ukončením volebného obdobia Národnej rady Slovenskej republiky. Referendum pre nízku účasť nebolo platné.

30. septembra boli voľby do Národnej rady Slovenskej republiky. V našej obci bolo v zozname voličov zapísaných 420 občanov, na hlasovaní sa zúčastnilo 288, platných hlasov bolo 283. Najviac hlasov získali strany SMER sociálna demokracia (66), HLAS sociálna demokracia (54), Progresívne Slovensko (51) a SNS (42)

Hlavná kontrolórka obce Kvetoslava Jurášová ukončila pracovný pomer. Na 11. zasadnutí obecného zastupiteľstva 29. novembra 2023 bol zvolený nový hlavný kontrolór obce Hrašné. Stala sa ním Ing. Miroslava Kičková.

Šport

V tomto roku pokračovala IKHL – Inovecko- karpatská hasičská liga už 11. ročníkom súťaže. Vyhodnotenie 10. ročníka súťaže sa uskutočnilo v našej obci a bolo spojené s oceňovaním zaslúžilých osobností z vedenia IKHL. Do nového ročníka súťaže sa zapojilo 25 družstiev z okresov Myjava, Nové Mesto nad Váhom, Piešťany, Senica, Trnava. Družstvo žien z našej obce sa opäť – už tradične zúčastnilo vo všetkých 10. kolách súťaže, novinkou bolo, že v tomto roku sa okrem žien zapojili do súťaže aj muži – hasiči z Hrašného. 7. kolo sa odohrávalo 22. júla na ihrisku v našej obci, ženy sa umiestnili počas aktuálneho ročníka viackrát na 2. a 3. mieste.

Hasiči sa po celý rok aktívne zapájali do podujatí obce, najmä stavania mája a prípravy spoločenských akcií pre verejnosť.

Futbalové mužstvo Hrašného pokračovalo v súťažiach 9. ligy – NM, do ktorej bolo v tomto roku zaradených 12 mužstiev. V tabuľke im patrilo striedavo 3., 4., a väčšinou 7. miesto, v reportážnych článkoch v časopise Kopaničiar – expres boli viackrát vyzdvihnuté ich výkony, najmä úspešné výkony brankára Peričku.

V tomto roku pokračovali tiež súťaže Podjavorinskej bowlingovej ligy amatérov (PBLA), v ktorej pôsobí v tomto roku 12 družstiev a už tradične medzi nich patria zástupcovia Slovana Hrašné – Branislav Bies, Miroslav Ferianec, Milan Šuster, Milan Jakubec. V tejto sezóne sa umiestnili v tabuľke na peknom 6. mieste.

Obecný úrad

Mgr. Pavel Hučko – starosta

Mgr. Lucia Balážová – zástupkyňa starostu

Elena Malková – samostatný odborný referent pre ekonomické a samosprávne činnosti (úsek hlásenia pobytu občanov a evidencia súpisných čísel budov, personálna a mzdová agenda)

Mgr. Petra Šimková- Fialová – odborný administratívny pracovník (úsek kultúry a sociálnych vecí, podateľňa, úsek daní a poplatkov). Počas rodičovskej dovolenky ju zastupuje Katarína Hučková.

Kvetoslava Jurášová – hlavný kontrolór (do 16. 10. 2023)

Miroslava Kičková – hlavný kontrolór (od 17. 10. 2023)

Monika Hučková – riaditeľka Materskej školy Hrašné

Miroslava Dugová – učiteľka Materskej školy Hrašné

Lenka Kubičková – kuchárka v materskej škole

Zdenka Pražienková - opatrovatel'ka

Edita Hrašná – upratovačka a školníčka

Martin Mikulec, Ivan Čecho – obecné pomocné práce

Pri spracovávaní konceptu kroniky obce boli použité štatistické údaje obecného úradu, záverečný účet obce za rok 2023 a zápisnice obecného zastupiteľstva.

Kronikársky záznam bol prerokovaný a schválený obecným zastupiteľstvom uznesením č.   dňa

Doplňky a pripomienky boli do kronikárskeho záznamu dopracované.

Mgr. Marta Balážová

kronikárka obce

Mgr. Pavel Hučko

starosta obce